

Nota van B&W

Portefeuille B.Schneiders
Auteur A. Visser
Telefoon 5113045
E-mail: avisser@haarlem.nl
CS/CC Reg.nr. 2008/93947
Bijlage A
B & W-vergadering van 10 juni 2008

Onderwerp

Projectopdracht “relaties met verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties”

Bestuurlijke context

Krachtens de verordening ex artikel 213 a moet het college jaarlijks twee onderzoeken doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Het gaat hierbij om zelfonderzoek. In dat kader is bij de programmabegroting 2008-2012 besloten dat het college in 2008 onderzoek doet naar de control (sturing en beheersing) van deelnemingen en (grote) gesubsidieerde organisaties. Met dit project geeft het college gevolg aan dit besluit.

De burgemeester heeft de commissie Bestuur toegezegd een overzicht te maken van alle denkbare samenwerkingsvormen, zodat de raad in de toekomst een onderbouwde keuze voor een bestuursvorm kan maken. Dit gebeurde naar aanleiding van de bespreking van het rapport van de RKC "Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle?" tijdens de vergadering van 20 december 2007. De toezegging wordt meegenomen in het voorgestelde 213a-onderzoek.

B&W-besluit:

1. Het college besluit akkoord te gaan met de projectopdracht “relaties met verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties”
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. Het besluit wordt ter informatie voorgelegd aan de commissie Bestuur.

PROJECTOPDRACHT

Relaties met verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties

Naam Opdrachtgever	Directie	
Naam projectsecretaris	Annemiek Visser	
Projectcode/ nummer	--	
Startdatum	Einddatum	Doorlooptijd
februari 2008	oktober 2008	9 maanden

Projectdoelstelling(en):

Krachtens de verordening ex artikel 213 a moet het college jaarlijks twee onderzoeken doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Het gaat hierbij om zelfonderzoek. In dat kader is bij de programmabegroting 2008-2012 besloten dat het college in 2008 onderzoek doet naar de control (sturing en beheersing) van deelnemingen en (grote) gesubsidieerde organisaties. Met dit project geeft het college gevolg aan dit besluit.

Sturing en beheersing in relaties met verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties was en is van groot belang. De problemen rondom de nieuwbouw en exploitatie van de cultuurpodia, de teloorgang een stadsdeelorganisatie enkele jaren geleden en recenter van Radius –alhoewel heel verschillend van aard- geven dat aan. Daarbij komt nog dat door de recente verzelfstandigingen van SRO, de Stadsbibliotheek en het Frans Halsmuseum en de voorgenomen verzelfstandigingen van het Onderwijs Servicekantoor, de Brandweer en het Service Bedrijf Haarlem het aantal relaties wordt vergroot. Het gaat bij de verzelfstandigingen om essentiële taken waarbij het voor de gemeente en de Haarlemse burgers van belang is dat deze doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd, circa 500 formatieplaatsen en miljoenen euro's die "buiten de deur" worden gezet.

Het op afstand zetten van gemeentelijke taken biedt kansen maar kan ook behoorlijke risico's met zich meebrengen. Het is zaak deze risico's goed te beheersen. Verrassingen op het gebied van de organisatie, realisatie van beleidsdoelstellingen, op bestuurlijk juridisch gebied, op het gebied van de integriteit en financiële en fiscale risico's moeten worden voorkomen.

Van belang bij de vraag welke instrumenten er worden ingezet voor het sturen en beheersen van verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties is de vraag of de gemeente kiest voor sterke sturing (tide) of meer uitgaat van vertrouwen (loose).

De doelstelling van het project is :

Inzicht geven in de aard en omvang van verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties. Inzicht geven in de daarmee samenhangende risico's en het geven van algemene adviezen over en het beschrijven van de benodigde organisatorische maatregelen en bewaken uniformiteit om grip op verbonden partijen te hebben. Aangesloten wordt bij de governance-aspecten: sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoorden. Hiermee wordt gewaarborgd dat de Haarlemse doelstellingen op een doeltreffende (effectieve) en doelmatige (efficiënte) manier worden bereikt en het gemeentelijke bestuur op een juiste manier wordt gefaciliteerd.

Projectresultaat: Datgene wat er klaar is als het project klaar is

Het projectresultaat is een kaderstellende notitie (bijvoorbeeld een verordening met uitvoeringsbesluit) waarin tenminste het volgende wordt benoemd:

- Overzicht van verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties.
- Inzicht in diverse vormen verbonden partijen en gesubsidieerde organisaties.
- Inzicht in procesverantwoordelijken (raad, college, ambtelijk apparaat en organisaties)
- Inzicht in de bestuurlijke context.
- Inzicht in de beleidscyclus.

- Inzicht in de diverse risicogebieden.
- Conclusies en aanbevelingen over de vereiste organisatorische voorwaarden en een opsomming van de noodzakelijke instrumenten voor het sturen en beheersen (governance-aspecten sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoorden) van de verbonden partijen en grote gesubsidieerde organisaties.

Het project zelf voorziet niet (geheel) in de implementatie van de gekozen instrumenten. Voor zover acties uit het project naar voren komen worden deze in een termijnkalender (actieplan) benoemd. Dit gebeurt per verantwoordelijke (wat heb je nodig en wie heb je nodig).

Werkwijze : Hoe wordt het projectresultaat bereikt

Voor het project is een projectgroep in het leven geroepen bestaande uit de gemeentesecretaris, medewerkers van de concernstaf (concern control en stategie en beleid), en afgevaardigden uit de meest belanghebbende hoofdafdelingen. De huisaccountant Ernst en Young is als adviseur verbonden aan de projectgroep. Daarnaast worden gedurende het project deskundigen (andere gemeenten, de provincie, betrokken organisaties e.d.) uitgenodigd.

Leden van de projectgroep leveren afhankelijk van hun specialisme bijdragen aan de op te leveren documenten.

Projectbeheersing: Organisatie, Tijd, Geld, Kwaliteit en Informatie

Organisatie en Tijd (direct betrokkenen)

Deelnemers		Raming benodigde uren	Gemiddelde tijdsbesteding
Projectsecretaris	Annemiek Visser		
Werkroepleden	Voorzitter	Willem Sleddering	17,5 uur 0,5 uur pwk
	Secretaris	Annemiek Visser	52,5 uur 1,5 uur pwk
		Wouter Stigter	52,5 uur 1,5 uur pwk
		Patrick Spigt	35 uur 1 uur pwk
		Catherine Konijnenbelt	35 uur 1 uur pwk
		Lydia Bouman	35 uur 1 uur pwk
		Maaïke Patist / Paulien Pistor	35 uur 1 uur pwk
		Nanda Hagedoorn	35 uur 1 uur pwk
		Ondersteuning Tineke Post	35 uur 1 uur pwk
Adviseur	EY: Rob Ellermeijer (+ afroep) Diversen (afroep)	17,5 uur 0,5 uur pwk	
Totaal		350	uur

Verder aan te scherpen en uit te werken door werkgroep. Voor de vervolgstappen wordt een nieuwe planning van tijdsinzet voor betrokkenen gemaakt

Geld

Inhuur EY per offerte maximaal € 10.000 (budget verordening 213a onderzoeken)
Expertise op afroep (bestuurskundig, organisatorisch)

Kwaliteit

Zie projectdoelstellingen en resultaten

Informatie en communicatie

- Communicatie over voortgang via de projectgroep

Literatuur (niet limitatief)

- Heroriëntatietraject vm sector Maatschappelijk Ontwikkeling
- Rekenkamercommissies ZK: Gemeenschappelijke regelingen: gemeenschappelijke controle?
- Onderzoek RKC Haarlem naar faillissement SDO Radius
- Deloitte: Gemeente Governance
- P van Mourik: De regisserende gemeente
- EY : Verbonden partijen Publiek geld geborgd?
- Sandra van Thiel : Governance van uitvoeringsorganisaties
- VNG : Samenwerking tussen gemeenten op basis van Wgr

Onderwerpen kaderstellende notitie “relatie met verbonden partijen & grote gesubsidieerde organisaties” (bijvoorbeeld verordening en uitvoeringsbesluit)

Inleiding en afbakening en begripsbepaling (welke wel en welke niet?)

Korte inleiding inzoomend op het hoe en waarom van op afstand zetten. De kansen en bedreigingen (risico's) en afbakening reikwijdte projectopdracht.

Wouter Stigter en Annemiek Visser

Lydia Bouman (overzicht organisaties)

Wettelijke bepalingen

In dit hoofdstuk worden de wettelijke bepalingen op het gebied van samenwerkingsverbanden op een rij gezet.

Wouter Stigter en Catherine Konijnenbelt

Samenwerkingsverbanden (publiek en privaat)

In dit hoofdstuk komen de diverse samenwerkingsverbanden aan de orde inclusief de voor- en de nadelen. Daarnaast wordt een opsomming gegeven van de Haarlemse partijen en organisaties.

Baerte de Brey (Ernst en Young)

Governance

In dit hoofdstuk wordt kort aangegeven wat governance inhoudt. Behandeld worden de governance begrippen sturen, beheersen, toezicht en verantwoorden. In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan omtrent de rolverdeling binnen de governance gedachte (raad, college, ambtelijke organisatie en organisaties). Kortom Wie doet wat en onder welke condities.

Baerte de Brey (Ernst en Young)

Beleidscyclus

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de gemeentelijke beleidscyclus en de invloed daarvan op het proces van governance op verbonden partijen en gesubsidieerde organisaties.

Nanda Hagedoorn en Maaïke Patist

Risico's

Gemeenten lopen tal van risico's met betrekking tot verbonden partijen en gesubsidieerde organisaties. Er bestaat het risico van faillissement, fiscale risico's; maar ook het risico van verdampen van gemeentelijke middelen. Voorstellen worden gedaan voor risicobeheersing.

Baerte de Brey (Ernst en Young), Patrick Spigt en Annemiek Visser

Bestuurlijke context

In dit hoofdstuk komt de politieke context aan de orde. Onderwerpen zijn in ieder geval: dualisme, de (verplichte) politieke en ambtelijke vertegenwoordiging in besturen, emotionele aansprakelijkheid vs juridische aansprakelijkheid e.d.

Daarnaast worden in dit hoofdstuk voorstellen gedaan over de facilitering van bestuurders en ambtenaren in besturen van externe partijen. De greep op de interne besluitvormingsprocessen moet worden verstevigd. Bestuursvergaderingen moeten adequaat worden voorbereid, de advisering dient optimaal te zijn.

Willem Sleddering

Expertise

Een apart hoofdstuk is weggelegd voor de ambtelijke expertise die noodzakelijk is bij transacties met of door middel van een verbonden partij. Adviezen worden gegeven voor de verwezenlijking van het gemeentelijk belang in transacties.

Patrick Spigt

Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen uit de kaderstellende nota op een rij gezet.

Annemiek Visser